د اسلام وروستی

پیغمبر

صلی الله علیه وسلم

Ketabton.com

ژباړه

زاهدالله درویش وزیر

(c) ketabton.com: The Digital Library

د کتاب نوم	د اسلام وروستی پیغمبر
ژباړه	زاهدالله درویش وزیر
ډیزاین او کمپوز	پخپله زاهدالله درویش وزیر
کال	دوه زره دوویشت 2022
ناشر	الزاهد نشریاتي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بِسْمِ ٱللَّهِ ٱلرَّحْمَٰنِ ٱلرَّحِيمِ

محمد بن عبدالله بن عبـدالمطلب د اسـلام د وروسـتي پيغمـبر نـوم دی. مسـلمانان پـه دې گروهه دي چې محمد, صلى الله عليه وسلم ...

ﷺ د الله وروستى پيغمبر دى او تر هغـه وروسـته پيغمـبري يـا نبـوت ختـم شـوى نـو لـه همدې کبله د هغه د خاتم النبيين په نامه هم پېژندل کېـږي. دې کاينـاتو دپيـداکوونکى پـه انسانيت باندې دېولو نه لوى احسان دا دى چې ددوى دهدايت لپاره يې وخت پـه وخـت دنياته انبياء عليهم السلام راليږلي دي او بيا په تيره تيره دټولو نه اخر ته يې زمونږ خوږ نبى صلى الله عليه وسلم درحمت اللعالمين په حيث راوليږلو اودهغوي بلنه او د ژوند حالات يې دا رنگ پـه حفاظت کې وساتل چې دهغې بېلگه د نړۍ په يوانسـانى تـاريخ کـې هيڅرتـه هـم نـهٔ شى موندل کيدى. درسول پاک ص دژوند ورځې شپې مونږته دارنگ په حفاظت اومکمل ډول رارسيدلى دى چې يو طرف ته خـودهغې د دريښـتونوالى داسـې انتظـام وشـو چـې تراوسـه پورې د هغـې پـه صـداقت کـې ځـوک چـوڼ قـدر لـه هـم نـهٔ شى کـولى اوبـل طـرف تـه داوږدوالى يې داحال دى چې دحضور (ص) وېناگانې دژوند تيرولو لارې چارې کـړه وړه ناسته پاسته خبرې اترې داستوگنې چلونه کلى کلولى اولاتيريدا چې د خوراک ځښاک ، د ويده کيدو ويښيدو اودو شتو ټوکو پورې واړه حرکتونه دامت مشرانو محفوظ ساتلى دى

لنډه دا چې دهغوى (ص) پحقله يونيم زر کاله پس نن هم مونږ دهرڅه نه خبر يو اوداځکه چې دهغوى (ص) تعليمات ترقيامتـه پـورې پـاتې کيـدونکى دى دلتـه زهٔ صرف دحضـور (ص) داولنى ژوند مبارک په حقله ځوټکى عرض کول غواړم .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دحضور پاک (ص) دژوند مبارک دحالاتو نه وړاندې داضروری ده چې مونږ دهغه زماني تاريخی حالت ته لږه ډیره توجه وکړو کوم چې په هغه وخت کې دعربو یادخواوشا دملکونو وه اودا ځکه چې ددې نه بغير مونږه دنبوت اهميت نه شو محسوسولی اسلام چې کوم تعليم پيش کړی دی دهغې بنياد په توحيدرسالت اواخرت دی داهغه رڼاده چې ددې نه هغه زماني کې نه صرف عرب بلکې ټوله دنيا بې خبره او په تيارۀ کې پرته وه داصحيح ده چې درسول پاک نه وړاندې دالله تعالی ډیر نازولی نبيان دنياته راغلی وو اودزمکې هرګټ ته ئې دتوحيدتعليم رسولی ؤ دګمراهی په تياروکښې بد بد راګير وو سپوږمی ،نمر، ستوری اوفرښتې غرونه، ماران اوکاڼی بوتی ئې ځان له دخدائی تعالی په نوم نيولی وو دبې شميره خدايانو په لاس کې ئې د ژوند واګې ورکړې وې او يوحقيقی الله پاک ترې نه هيرۀ .

سياسی اعتبارسره په دغه زمانه کې دوه ښه طاقتونه موجود وو يوفارس اوبل روم دفارس مذهب مجوسيت ؤ او دروم عيسائيت ددې دوو نه علاوه يهوديانو اوهندوانو هم وجود لرلو اوپه خپل خپل ډول کې ؤ درښتياوالی دعوی کوله په ايران کې دستورو عبادت عام ؤ نوره دنياهم په رنګ رنګ اوتوبوتو سر وه لنډه دا چې په هر لور دکفر تور تم وه انسانيت دخپل خلاصون دپاره دچاخوا خوږی په انتظار کې خپلې دوه سترګې ځلور کړې وې دعربو په يوه لويه حصه کې يعنې قری وادی ،خيبر اووزک کې ديهوديانو اکثريت ؤ مدينه کې هم ديهوديانو شمير زيات ؤ په ملک کې دشرک دود دستور راج ؤ خلقو دبتانو کاڼو فرښتو اوپيريانو عبادت کولو .

ليکن ددې هرڅه باوجود ديوخدائي تصور هم خلقو کې موجود ؤ خوداتردې حده پورې چې هغه به ئې د نورو خدايانو نه لوئی خدائي ګڼلو ولې دا عقيده ئې دومره کمزورې وه چې عملاً به ئې په خپلو لاسونو جوړ شوی خدايان هرڅه ګڼل اوپه دې غرض ئې خانه کعبه کې چې اسلام نه اګاهو به ورته بيت الحرام وئيلی شو درې سوه شپيتۀ بتان ايښودی وو چې دژوند هره کشاله کې به عربو دوی ته دخپلې حاجت روايی پحقله منت زاری

(c) ketabton.com: The Digital Library

كوله اولسی حيثيت سره هم هر رنګ بدی په دوی كې پيـدا شـوې وې ولـې بيـاهم دعربـو بعضې صفتونه دقدر وړ دی په دې كې ميلمسـتيا پيـاوړتوب، دسـختۍ ژونـد تـيرول دژبـې فصاحت ،دحافظې مضبوطی اوپه لوظ قول ټينګ پاتې كيدل وغيره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیږیدنه

مور ملسمانان پدې گروهه او ایمان لرو چې محمد صلی الله علیه وسلم د څښتن تعالی رالیږل شوې رسول او وروستې نبي او د رسولانو پای په ده شوې دی. محمد صلی الله علیه وسلم یوې کورنۍ، قبیلې، یا قوم ته نه دی رالیږل شوې، بلکه ټولې نړۍ ته رالیږل شوې، که هغه انسان دې که پیرې دی. نبي علیه السلام د دوشمنبې په ورځ، د ربیع الاول پـه دولسمه نیټه، د فیل له کال څخه پنځوس ورځې وروسته چې د کال له ۵۷۰زیږیـز کـال سره سمون خورې، په مکه مکرمه کې زیږیدلې.

نبوي نومونه

- محمد:رسول الله
- أحمد:
- الماحی:
- الحاشر:
- العاقب:
- هغه نبي چې وروسته ترې بل نبي او رسول نشته.

پیداېښت او روزنه

د اسلامي سیرت د کتابونو له مخې محمد صلی الله علیه وسلم پـه بنـي هاشـم کـورنۍ کـې یتیم وزیږید. پلار یې دده مبارك له پیداېښت څخه لږ مخکې وفـات شـوې ؤ. محمـد نـوم ورته عبدالمطلب چې نیکه یې کیده، غوره کړ. دا نوم په هغه وخت کې په عربو کې چا نـه پیژانده. د عربو دا عادت ؤ چې خپل کوچنیان به یې د رضایي میندو په لاس ورکول ترڅـو د ناروغیو څخه په امن کې پاتې شي، او دارنگـه ددوي جسـمونه او اعصـاب قـوي شي. او لدې ټولو څخه زیات پام به یې د کلیوالي سوچه عربي ژبـې تـه ؤ، ترڅـو ددوي کوچنیـان

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوچه عربي ژبه زده کړي. نو بني سعد قبيلي ښځې د کوچنيانو ترلاسه کولو لپاره د مکې پر لور راوخوځېدي، خو هېڅا هم دا نه خوښوله چې د محمد صلى الله عليه وسلم په څېر يتيم کوچني ځان سره بوځي. ځکه له داسې يتيم څخه د څه شي ترلاسه کول ورته ناشونې ښکارېده چې پلار به يې نه ؤ ژوندې. ټولې ښځې د کاروان پر لور روانې وې او خوشالې يې کولې ځکه چې هرې يوې د روزلو لپاره کوچني موندلي ؤ خو حليمه سعديه يو له هغو نا اميده ښځو څخه وه چې محمد صلى الله عليه وسلم يې ددې لپاره پرېښې ؤ چې هغه خوارکې يتيم ؤ. نو په پاى حليمې او د هغې خاوند دا وپتيله چې د قوم له شرمه چې مبادا سبا ونه وايي چې چا ورته زوې د روزلو لپاره ورنه کړ، پدې سلا راغله چې محمد صلى الله عليه وسلم له ځان سره کلي ته بوځي. کله چې کاروان د بني سعد په لورې يون پيل کړ نو د حليمې بي بي ډنګره اوښه داسې په منډه وه چې له ټول کاروان څخه مخکې شوه او کلي ته ورسېده. ټول کاروان دې معجزې ته هك پك پاتې ول. بي بي حليمه دې ته اريانه وه چې يوخوا خپل ماشومان نه شي مړولاى، او له بلې خوا دا يتيم سره به څه کوي، خو د ښتن تعالى کارونه وه، د بي بي حليمې شېدې دومره زياتې شوې چې د ټولو ماشومو او محمد صلى الله عليه وسلم به وخښلې نو بيا به هم پاتې وى. د چېلو غولانځې راپرېښودې. اوښه ښه مسته او له ډنګروالي خلاصه شوه. ملك ټول زرغون شو. هريخوا خوشاله خوشالي راغله. بي بي حليمې دا درك کړه چې دا ټول نعمتونه يواځې د همدې يتيم کوچني له برکه پر دوى راورېږي. نو د هغه په روزنه او پاملرنه کې به يې هېڅکله هم دريغ نه کاوه. نبي عليه السلام په بني سعد کې تر څلورو کلو پورې و اوسېده، ان تردې چې د سينې څيرې کېدنه (شق الصدر) ورپېښ شول. نو حليمه بي بي پدې کوچني ووېرېده چې نه مبادا څوك ضرر ور ونه رسوي، نو ځکه يې خپلې مور بي بي امنې ته ور وستلو. کله چې شپږو کلو ته ورسېد نو مور بي بي وغوښتل ترڅو له ځان سره يې د پلار قبر ته بوځي. نو له خپل يتيم زوي محمد صلى الله عليه وسلم او خدمتګارې سره مکې معظمې څخه د مدينې منورې په لورې وخوځېده. بېرته راتلو په وخت په لار کې بي بي امنه ناروغه او په حق ورسېده. محمد صلى الله عليه وسلم د خادمې سره د هغه د نيکه څنګ ته وروستل

(c) ketabton.com: The Digital Library

شو. پس لدې له عبدالمطلب سره اوسېده. نیکه به وربانې ډېر خیال کاوه، ان تـردې چـې د قرېشو په غونډو کې به یې خپل ځنګ ته کېناولې ؤ چې دا کار په قرېشو ښه نه لګېده. کله چې محمد صلی الله علیه وسلم ۸ کلن شو نو نیکـه یـې هـم پـه مکـه معظمـه کـې پـه حق ورسید. مخکې لدې چې مړ شي خپل نوسې یې ابو طالب چې د پـلار سـکنې ورور یـې ؤ ته وسپاره. ابو طالب د خپل وراره ترخپلې وسې او له وسې اخوا هم روزنـه وکـړه، وراره لـه خپلو زامنو څخه ورته ډېر ګران ؤ. محمد صلی الله علیه وسلم د خپلـې ځـوانۍ پـه لومړنیـو کلونو له خپلو رضاعې ورونو سره په بني سعد کـې پسـونه څـرول، او پـه مکـه کـې خپلـې کورنۍ ته. وروسته لدې چې ښه ځوان شو سوداګرۍ ته یې مخه کـړه. نبـې صـلی الله علیـه وسلم له نبوت څخه مخکې په ربښتوني او امانت کار (صـادق الامـین) نومـول شـوې ؤ، ان دښمنانو به یې هم ورسره خپل امانتونه اېښودل.

د نبي علیه السلام صحابه

ابو بکر صدیق رضي الله عنه -حضرت عمر فـاروق رضي الله عنـه -عـثمان رضي الله عنـه - علي بن أبي طالب - خالد بن الولید رضي الله عنه - عمرو بن العاص رضي الله عنـه - عـمار بن یاسر رضي الله عنه - بلال بن رباح - أبي بن کعب - سعد بن أبي وقاص - سعد بن معاذ - عبد الله بن عمر بن الخطاب - عبد الرحمن بن عوف - الزبیر بن العوام - طلحة بن عبیدالله - سعید بن زید

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سیدنا محمد د ژوند مهمې پیښې په ځو لیکو کې

شپېرم زیږیزه پېړی

- ۵۴۵. د عبدالله بن عبدالمطلب زیږېدنه.
- 571م. د نبي علیه السلام زیږېدنه د قیل په کال کله چې د یمن واکمن حبشي- ابرهه غوښتل په مکه مکرمه برید وکړي، خو پدې برید کې یې خپل سر وخوړ.
- 577م. نبي علیه السلام مدینې منورې ته له خپلې مور بي بي سره ځي، چې د لارې په اوږدو کې یې مور بي بي په حق رسېږي.
- 580 م. دنبي علیه السلام د تره عبدالمطلب مړینه .
- 583 م. له خپل تره ابو طالب سره د شام په لورې په سوداګریز کاروان کې یون پیل کول، کله چې یهودي راهب بحیرا په بصره کې د هغه ونې لاندې ولیده چې ښاخونه یې په نبي علیه السلام باندې راښکته کړي وه، نو نوموړي راهب ابو طالب ته دده په خوندي ساتلو کې سپارښتنه وکړه.
- 586م. د حرب الفجار جګړه کې ګډون کول.
- 591 م. النبي محمد ينضم لحلف الفضول لنصرة الضعفاء .
- 594 م . نبي صلی الله علیه وسلم له سیده خدجه رضي الله عنها سره په سوداګرۍ کې مرسته کوي، او د هغې سوداګریزه مالونه د شام په لورې وړي.
- 595م .نبي علیه السلام له خدیجې رضي الله عنها سره واده کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- اووم زیږیز پیړی
- 605 م. نبي عليه السلام د توره ډبره (حجر الاسود) د ټولو قرېشو پـه اسـتازيتون د کعبې شريفې په دېوال کې کېدې.
- 610 م . د لومړي ځل لپاره د حرا په غـار کـې وحـې (قـران) راغلـه، او د څښتـن تعالی له لوري رسول غوره شو.
- 613 م. رسول عليه السلام د ساره غره په څنګ کې خلك اسلام ته راوبلل.
- 614 م . رسول عليه السلام بني هاشم اسلام ته راوبلل.
- 615م. د مسلمانانو زورول د قرېشو لخـوا، او د ځینـو کـډه کېدنـه حبشـې تـه پـه لومړي هجرت کې.
- 616 م. د مسلمانانو دوهمه کډه کېدنه حبشې ته.
- 617 م. د قرېشو لخوا د اړيکو پرېکول او د رسول صلى الله عليـه وسـلم او د بنـي هاشم راګېرول په شعب کې د مکې څخه له باندې.
- 619م . د بنديزونو پورته کول. د ابو طالب او خديجې (د رسول الله صلى الله عليه وسلم مانديـنه) رضي الله عنمها مړینه. او دا کال د خپګان په کال ونومول شو.
- 620 م . د رسول الله صلى الله عليه وسلم سفر طايف ته. او د اسرا او معراج سفر.
- 621م. د عقبه لومړي تړون.
- 622م. د عقبه دوهم تـړون. او د رسـول الله صـلى الله عليـه وسـلم هجـرت يـثرت (مديني) په لوري.
- 624 م . د بدر غزا چې د مسلمانانو په بري تمامه شوه. او د بنـي قينقـاع يهـود لـه مديني منورې څخه وشړل شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

- 625م. د احد پېښه او د ۷۰ صحابه ؤ په شهادت رسېدل د منی له کـوهي سره، او د بني نظير يهودو شړل له مديني منورې څخه.
- 626م. د بني المصطلق غزا.
- 626م . د خندق غزا. وترحيل يهود بني قريظة من المدينة المنورة.
- 627م. د رسول الله صلى الله عليه وسلم او قريشو ترمنځ د حديبيې تړون.
- 629م.حجة الرسول لمكة . د مؤتة غزا د روم پرضد.
- 630 م .د مکې برې .
- 631 م . د تبوك غزا. عام الوفود .
- 632م . حجةالوداع . د رسول الله مړينه . دابي بکر غوره کول د رسول الله د خليفه په توګه. او د اسامه په مشرۍ يوه ډله مجاهدين د شام په لورې لېږل.

دنبوي نسب لړۍ

رسول الله صلى الله عليه وسلم ټبر د عرب په بنو اسماعيل کـې دقريشـو دقبيلـې دهاشـم لـه کورنۍ څخه دی چې دنسب لړۍ يې داده : محمد بن عبدالله بن عبدالمطلب بن هاشم بـن عبدالمناف بن قصی بن کلاب بن کعب بن لؤی بن غالب بن فهـر بـن مالـك بـن نضرـ بـن کنانه بن خزيمه بن مدرکه بن الياس بن مضر بن نزار بن معد بن عدنان . له تاريخي رواياتو څخه څرګنديږي چې له عدنان څخه تر حضرت اسماعيل عليـه السـلام پـورې دڅلوېښـتو پلرونو واټن دی خو په همدې منځ کې ټول نومونه ثبت شوي نه دي څکه عربو به په لـړې ليکونو کې يواځې وتلي نومونه يادول هغه نومونه چې له عـدنان څخه تـر اسـماعيل عليـه السلام پورې ثبت شوي دا دي : عدنان بن عدو بن المقوم بن تارح بن يثحب بن يعرب بـن ثابت بن اسماعيل بن ابراهيم عليهما السلام .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلی الله علیه وسلم زيږيدنه

ديوه وتلي مصري هيئت پوهاند محمود پاشا فلكي د رياضي له څيړني سره سم رسول الله صلى الله عليه وسلم دربيع الاول په نهمه نيټه ددوشنبې په ورځ چې د571 م كال داپريل دمياشتې له شلمې نيټې سره سمون خوري زيږيدلى . پلار يې تر پيدايښت له مخې وفات شوى وو , او عبدالمطلب ورباندې محمد نوم كيښود. رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دوه درې ورځې بي بي آمنې ,بيا دابو لهب وينځې (ثوبيې) او وروسته حليمې سعديې تى وركړ , دعربو دا دود ووچې خپل ماشومان به يې له ښاره دباندې ښځو ته دشيدو وركولو لپاره ورسپارل ,او په دې كې دا ګټه وه چې يوخو به ماشومانو دعربې ژبې سوچه لهجه زده كوله او بل داچې دعربو ځانګړتياوې به پكې راتلې په همدې موخه به دكليو ښځې په كال كې دوه ځله ښار ته راتلې اوماشومان به يې وړل . درسول الله صلى الله عليه وسلم له پيدايښت څخه څو ورځې وروسته دهوازن كورنۍ ښځې ښار ته راغلې چې په دوى كې يوه هم حليمه وه , حليمې بل ماشوم پيدا نكړاى شو ,درسول الله صلى الله عليه وسلم مور بي بي غوښتل تر څو خپل زوى ورته وسپاري حليمې سره له دې چې دهغوى دبې وزلۍ او دماشوم ديتيمتوب له كبله دخه شي تمه نه درلوده ,خو تر تش لاس تللو ورته ښه وبريښيدله او ماشوم يې له ځان سره واخيست . رسول الله صلى الله عليه وسلم هلته دبني سعد (هوازن) په كورنۍ كې دوه كاله پاتې شو,خو كله چې حليمې سعديې هغه ښار ته راوست نو د(وبا) ناروغي ګډه وه نو بي بي آمنې ورته وويل چې محمد صلى الله عليه وسلم بيا له ځانه سره بوځه ,حليمې سعديې ومنله او په يوه روايت رسول الله صلى الله عليه وسلم هلته تر شپږو كلونو پورې پاتې شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلى الله عليه وسلم مباركه څيره

درسول الله صلى الله عليه وسلم قد منځنى , غړي برابر , رنگ سور او سپين , تندى پلن , وروځي سره نښتي , پزه يې دنگه او لوړوالي ته مايله وه ,مخ يې ډير غوښن نه وو ,خوله يې څه ناخه غټه ,او غاښونه يې سره بيل بيل وو,غاړه يې دنگه اوسريې غټوالي ته مايل وو ,سينه يې پراخه ,دسر ويښتان يې نه ډيرتاو راتاو او نه بيخي نيغ نيغ وو,مباركه ږيره يې گڼه وه ,سترگې يې تورې , بانه يې لوى او اوږده وو , وُلي يې غوښن ,او دوږو هډونه يې لوى وو, په سينه مباركه يې تر نامه پورې دويښتانو يوه نرى ليکه وه , په اوږو اوليڅو يې ويښتان وو , دلاسونو ورغوى يې غوښن او پلن وو ,څنگلي يې اوږدې او پوندې يې نازكې وې , ديښو دتلو منځ يې داسې خالي وو چې تر لاندې به يې اوبه تيريدلاى شوې . درسول الله صلى الله عليه وسلم دوُليو په منځ كې دكوترې دهگۍ په كچ دنبوت (مهر) ټاپه وه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم به ډير گړندى گرځيده ,خبرې به يې په دمه دمه كولې , كه به يې دكومې خبرې مطلب تاكيدكول وو نو هغه خبره به يې په بيابيا تكراروله ,غبر يې لوړ وو , دخبرو په مهال به يې اكثر اسمان ته كتل ,رسول الله صلى الله عليه وسلم به ډير لږخندل او چې خندا به ورغله نو موسكى به شو .

درسول الله صلى الله عليه وسلم لباس

په نبوي لباس كې كومه ځانگړتيا نه وه ,عام كالي يې له څادر ,كميس او لنگ څخه عبارت وو ,يو روايت راغلى چې يو پرتوگ يې اخيستى وو او دا شوني ده چې اغوستى به يې وي . ډيرى مهال به يې توره پگړى په سر كوله ,پگړۍ به په خولۍ برسيره تړله ,خولۍ به يې ساده اوټيټه وه ,شمله به يې كله (په شنې اوږه-څكه خو هم كين لورې ته دشملې پريښودل له شرعي پلوه بدعت بلل شوي) او كله هم دوليو په منځ كې پرته وه ,او كله به يې تر غاړه تاووله . يمني څادر يې ډير خوښ وو ,چې هغه به كرښې درلودې , شامي عبا

(c) ketabton.com: The Digital Library

(چوپانه) یې هم استعمال کړې ده, رسول الله صلی الله علیه وسلم به کله کله قیمتي او ښکلې جامې هم اغوستې, په رنګونو کې یې (سپین) رنګ خوښ وو سور رنګ یې نه خوښاوه . درسول الله صلی الله علیه وسلم به ښه بوی ډیر خوښیده , د(سکته)په نوم عطر به یې ډیر استعمالول, رسول الله صلی الله علیه وسلم دموزو پښو کولوډیرخوی نه درلود, خو کومې دڅرمنې موزې چې نجاشي ورته رالیږلې وې هغه یې استعمال کړې وې, معمولا به یې څپلیو ته ورته پڼې (موچنې) په پښو کولې . نبوي بستر یوه څرمن وه , چې دخُرما له پاڼو څخه ډکه شوې وه, او کټ یې په بوڼ اُوبدل شوی وو. د(محمدرسول الله) په نوم دسپینو زرو په ګوتې کې یو مهر کندل شوی وو چې دټاپې لګولو په مهال به یې دښې لاس په ګوته کوله, رسول اکرم صلی الله علیه وسلم په جنګونو کې خول او زغره هم استعمالوله , داُحد په وتلې جګړه کې یې دوه زغرې اچولې وې . بلنې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځانګړتياوې

داځانګړتياوې دوه ډوله دي : ذاتي او نبوي

ذاتي ځانګړتياوې هغه دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دامت په مقابل کې ورکړل شوي دي , او نبوي ځانګړتياوې هغه دي چې رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دنورو انبياوو په مقابل کې ورکړل شوي دي .

ذاتي ځانګړتياوې

نبوة او دنبوة لوازم لکه وحي ,الهي انباء , دحضرت جبرايل عليه السلام راتلل ,او داحکاموتنسيخ , داټول هغه څه دي چې دامت افرادو ته ندي ورکړل شوي .بلکه دامت افرادو ته يواځې ريښتينى خوب ,کشف او الهام پاتې دي . عام مسلمانان پدې شرط چې عدل وساتلى شي يواځې څلور ښځې په نکاح کولاى شي خو رسول الله صلى الله عليه وسلم تر څلورو زياتې ميرمنې هم په نکاح اخيستي شوې . عام مسلمانان کولاى شي چې داهل کتابو له ښځو سره نکاح وکړي خو رسول الله صلى الله عليه وسلم ته دا اجازه نه وه او داځانګړتيا يو قيد وو . رسول اله صلى الله عليه وسلم ته دا اختيار ورکړل شوى وو چې په موجوده نهو بيبيانو کې څلور ځان ته ورنژدې کړي او نورې سره له دې چې دپيغمبر صلى الله عليه وسلم دنکاح شرف يې درلودخو له ځان څخه يې لرې کړې اوپدې غوراوي کې يې رد او بدل هم کولاى شو . درسول الله صلى الله عليه وسلم تر وفات وروسته دهغه پاکې بيبيانې هيڅوا هم نشواى په نکاح کولاى . دشپې لمونځ (تهجد) دعام امت لپاره مستحب دى خو په رسول الله صلى الله عليه وسلم فرض وو . دڅاښت لمونځ په رسول الله صلى الله عليه وسلم دفرض لمانځه په څير واجب الادا وو . رسول الله صلى الله عليه وسلم به دمازديګر تر لمانځه وروسته هم دوه رکعته لمونځ کاوه خو امت ته تر مازديګر وروسته او تر ماښام له مخه لمونځ کول روا ندي . دامت لپاره پر له پسې(بې له روژه ماتي کولو) روژه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نيول نه دي روا ,خو رسول الله صلى الله عليه وسلم به څو ورځيپه پرله پسې توگه پرته له ماتولو روژه نيوله . درسول الله صلى الله عليه وسلم اودتول اهل بيت لپاره دزكوة دمال خوړل ناروادي .

نبوي ځانگړتياوي

له حديثو څخه څرگنديږي چې درسول الله صلى الله عليه وسلم نبوي ځانگړتياوېپه لاندېډول دي

رعب او نصرت

تر رسول الله صلى الله عليه وسلم وړاندېدنبيانو مادي ځواك لږ وو, او كه به دحضرت موسى او حضرت داود او حضرت سليمان عليهم السلام په څير نبيانو مادي ځواك درلودهم مگر رعب ورسره نه وو, خو له رسول الله صلى الله عليه وسلم سره دمادي ځواك ترڅنگ دومره رعب هم وو چې ډير زورور خلك پرته له جگړې كولو څخه دتسليمې كړى ته راغلل .

دسجدې عام ځاى

تر رسول الله صلى الله عليه وسلم دمخه نبيانو قرباني او عبادت له ځانگړيو ځايونو پرته بل چيرې نه وو روا, خو درسول الله صلى الله عليه وسلم دين په ځانگړو ځايونو پورې نه دى تړلى ,هر ځاى سجده, دعا او قرباني كيږي .

دپيروانو ډيرښت

ډيرى انبيا عليهم السلام داسې تير شوي چې دامتونو شميره يې دگوتو تر شمير نه ده اوښتې , خو محمدي امت آن درسول الله صلى الله عليه وسلم په ژوند كې دومره ډير وو چې دحجة الوداع په مهال نژدې سل زره كسان درسول الله شاو خوا راټول وو اودلبيك اللهم لبيك نارې يې وهلې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

عامه بلنه

پخوانيو نبيانو به يواځې يوه قوم يا يوه هيواد يا ديوه مهال لپاره مبعوث کيدل خو دمحمدي رسالت لمن له انسانانو څخه پرته آن تر پيريانو هم واوښته او پيريانوته يې هم سمې لاري ته دراتلو بلنه ورکړه .

جوامع الكلم

پخواني کتابونه او صحيفې يو هم جامعيت نه لري, په ځينو کې يواځې دقومونو تاريخ دی ځيني يې بيا دعقيدې برخې بيانوي او ځينې نور يې هم داسې درواخله خو قرآنکريم هغه يواځينی جامع کلام دی چې د دين او دنيا ټول ګوټونه يې روښانه کړي ,عقايد, اخلاقيات ,اومعاملات هرڅه پکې شته هرچا څه ترې ايستلي که څه هم دقرآنکريم ډيره برخه مبارکوحديثو واضحه کړې خو بيا يې هم باريکۍ پاتې دي .

د دين پوره والی

الهي دين چې له آدم عليه السلام څخه رانيولی بيا تر حضرت محمد صلی الله عليه وسلم پورې يودين وو او دانبياوو له خوادهمدې يوه دين اصولو ته بلنه کيدله همدا دين دحضرت محمد صلی الله عليه وسلم په بعثت او بلنه سره بشپړشو .

دنبوت پای ته رسيدل

درسول الله صلی الله عليه وسلم په سپيڅلي ذات ټول پيغمبرانه نعمتونه پای ته ورسيدل او, دنبوت لړۍ هم پای ته ورسيدله ,اوپدې ډول نو نړيوال دبل پيغمبر دراتګ له انتظار څخه خلاص شول .

(c) ketabton.com: The Digital Library

تلپاتې معجزه

دنوروانبياوو معجزې دهمهغه مهال لپاره وې ,خو محمدي معجزه دتل لپاره ده .که قرآنکريم په هغه مهال دعربو دادب او شاعرۍ په ډګر کې معجزه وه ,خو نن دژوند په هر ډګر کې معجزه ده , دانساني ماغزو نوې لاس ته راوړنه (کمپيوټر) هم نن ناري وهي چې قرآنکريم يوه معجزه او له هر ډول لاس وهنې څخه خلاص يو کتاب دی .

دشفاعت کولو مقام محمود

په هغه ورځ چې انسانان دمايوسۍ په حالت کې حضرت آدم عليه السلام ,حضرت نوح عليه السلام ,حضرت ابراهيم عليه السلام , حضرت موسی عليه السلام ,او حضرت عيسی-عليه السلام ته ورشي اودشفاعت غوښتنه ترينه وکړي , هر يوبه خپل خپل عذر ورته ووايي او په نفسي-نفسي-نارو به سر وي خو چې ددواړو کونو سردار محبوب رب العالمين حضرت محمد مصطفی صلی الله عليه وسلم ته ورشي نو رسول الله صلی الله عليه وسلم به دلوی پالونکي په درباركې عرض وکړي , دخدای جل جلاله له لوري به ورته دشفاعت کولو اجازه ورکړل شي او دې ته مقام محمود ويل کيږي دکوم چې له رسول الله صلی الله عليه وسلم سره دقرآنکريم په سورة اسراء کې ژمنه شويده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

کورنۍ

ميرمني

1. خديجه بنت خويلد
2. سوده بنت زمعه
3. عايشه بنت ابي بكر
4. حفصه بنت عمر بن خطاب
5. زينب بنت خزيمه
6. ام سلمه هند بنت ابي اميه
7. زينب بنت جحش
8. جويريه بنت الحارث
9. رمله بنت ابي سفيان
10. ميمونه بنت الحارث
11. صفيه بنت حيي بن اخطب
12. ماريه قبطيه
13. ريحانه بنت زيد قرظي

زامن

درسول الله صلى الله عليه وسلم داولادونو په شميره كي اختلاف دی خو په كوم روايت چي اتفاق راغلی په هغه كي درسول الله صلى الله عليه وسلم اولاد شپږ بنودل شوی, دوه زامن او څلور لوڼي ,خو ابن اسحاق دطاهر او طيب په نامه هم درسول الله صلى الله عليه وسلم دوه نور زامن ياد كړي دي . يو روايت لا داهم دی چي دسول الله صلى الله عليه وسلم څلور لوڼي او اته زامن وو . دااتفاقي خبره ده چي له ابراهيم نه پرته درسول الله صلى

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله علیه وسلم نور ټول اولادونه له ام المؤمنین حضرت خدیجې رضی الله عنها څخه زیږیدلي وو .

1. قاسم حضرت زینب رضي الله عنها
2. حضرت رقیه رضی الله عنها
3. حضرت ام کلثوم رضی الله عنها
4. دجنتي ښځو سرداره حضرت فاطمة الزهرا رضی الله عنها
5. ابراهیم

ابراهیم

د رسول الله صلی الله علیه وسلم وروستی زوی ابراهیم دی ,دهجرت په اتم کال د ذی الحجې په میاشت کې زیږیدلی ,حضرت ماریه قبطیه رضی الله عنها به په عالیه نومې ځای کې اوسیدله ابراهیم هم هلته زیږیدلی خلکو به وروسته هغه ځای د (ابراهیم مشربه) بلله . په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې دابراهیم زیری ابو رافع وکړ,په زیري کې رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته یو مریي ورکړ .رسول الله صلی الله علیه وسلم په اوومه ورځ دابراهیم عقیقه وکړه ,دده دویښتانو په کچ سپین زر یې خیرات کړل ,او نوم یې وربانـدې ابراهیم کیښود . دابراهیم لومړی دایه دحضرت ابو رافع میرمن بي بي سلمی وه , بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم نومړی ام سیف ته وسپاره چې دمدینې په شاو خوا کې اوسیدله , رسول الله صلی الله علیه وسلم به دام سیف کورته دابراهیم دلیدو لپاره ورتلو, هغه به یې په غیږ کې نیولو مینه به یې ورسره کوله او ښکلولوبه یې . ابراهیم دام سیف په کور کې وفات شو ,دوفات په مهال د دوو میاشتو او لسو ورځو وو ,دزنکدن په مهال یې رسول الله صلی الله علیه وسلم څنګ ته ناست وو ,دجنازې لمونځ یې رسول الله صلی الله علیه وسلم اداکړ , حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه او حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه قبر ته ښکته

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړ . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا د رسول الله صلی الله علیه وسلم وروستی زوی ابراهیم دی ,دهجرت په اتم کال د ذی الحجې په میاشت کې زیږیدلی ,حضرت ماریه قبطیه رضی الله عنها به په عالیه نومې ځای کې اوسیدله ابراهیم هم هلته زیږیدلی خلکو به وروسته هغه ځای د (ابراهیم مشربه) بلله . په رسول الله صلی الله علیه وسلم باندې دابراهیم زیری ابو رافع وکړ,په زیری کې رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته یو مریی ورکړ .رسول الله صلی الله علیه وسلم په اوومه ورځ دابراهیم عقیقه وکړه ,دده دویښتانو په کچ سپین زر یې خیرات کړل ,او نوم یې ورباندې ابراهیم کیښود . دابراهیم لومړی دایه دحضرت ابو رافع میرمن بې بي سلمی وه , بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم نوموړی ام سیف ته وسپاره چې دمدینې په شاو خوا کې اوسیدله , رسول الله صلی الله علیه وسلم به دام سیف کورته دابراهیم دلیدو لپاره ورتلو ,هغه به یې په غیږ کې نیولو مینه به یې ورسره کوله او ښکلولوبه یې . ابراهیم دام سیف په کور کې وفات شو ,دوفات په مهال د دوو میاشتو او لسو ورځو وو ,دزنکدن په مهال یې رسول الله صلی الله علیه وسلم څنګ ته ناست وو ,دجنازې لمونځ یې رسول الله صلی الله علیه وسلم اداکړ , حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه او حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه قبر ته ښکته کړ . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا

لوڼې

درسول اکرم ﷺ څلور لوڼې وې چې عبارت له فاطمه، رقیه، ام کلثوم او زینب رضی الله تعالی عنهن اجمعین څخه وې .

رقیه رضی الله عنها

رقیه رضی الله عنها هم تر بعثت له مخه زیږیدلې وه ,لومړی نکاح یې دابو لهب له زوی عتبه سره شوې وه , درسول الله صلی الله علیه وسلم بله لور حضرت ام کلثوم رضی الله عنها هم دابو لهب نږور وه ,خو له رسول الله صلی الله علیه وسلم سره ددښمنې له امله ابو لهب خپل دواړه زامن ددې بیبیانو طلاقولو ته اړایستل ,او همداسې وشول . حضرت رقیه رضی

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنها وروسته حضرت عثمان رضی الله عنه ته په نکاح شوه ,او ورسره يوځای يې حبشې ته هجرت وکړ , بيا مکې ته راغلل او مدينې ته مهاجر شول ,حضرت رقيه رضی الله عنها دبدر دغزا په مهال ناروغه او وفات شوه,ددې دناروغي له امله حضرت عثمان رضی الله عنه دبدر په غزا کې او دبدر دغزا له کبله رسول الله صلی الله عليه وسلم ددې بي بي په جنازه کې ګډون ونه کړای شوای . دحضرت رقيې رضی الله عنها په حبشه کې يو ماشوم زيږيدلی وو چې عبدالله نوميده او په شپږ کلنۍ کې وفات شو . اللهم اجعله لنا شافعا ومشفعا .

ام کلثوم رضی الله عنها

حضرت ام کلثوم رضی الله عنها دحضرت رقيې رضی الله عنها تر وفات وروسته دهجرت په دؤيم کال حضرت عثمان رضی الله عنه ته په نکاح شوه ,شپږ کاله وروسته دهجرت په نهم کال دشعبان په مياشت کې وفات شوه ,دجنازې لمونځ يې دپالونکي ښښتن محبوب حضرت رسول اکرم صلی الله عليه وسلم ادا کړ ,حضرت علي رضی الله عنه ,حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه او اسامه رضی الله عنه قبر ته ښکته کړه . انا لله وانا اليه راجعون .

دجنتي ښځو سرداره فاطمة الزهرا رضی الله عنها

حضرت فاطمة الزهر رضی الله عنها تربعثت وړاندې زيږيدلې او دهجرت په دوهم کال حضرت علي رضی الله عنه ته ورواده شوه ,دحضرت فاطمې رضی الله عنها لپاره حضرت علي رضی الله عنه خپله زغره په 480 درهمه خرڅه کړه او هغه پيسې يې درسول الله صلی الله عليه وسلم حضورته راوړې رسول الله صلی الله عليه وسلم حضرت بلال رضی الله عنه ته امر وکړ تر خوشبويي راوړي بيا نکاح سره وتړله شوه . دواده په ورځ رسول الله صلی الله عليه وسلم حضرت فاطمې رضی الله عنها ته يو کټ ,يوه بستره ,يوڅادر, دوه ميچني او يو مشك ورکړل . تر واده وروسته حضرت علي رضی الله عنه او حضرت فاطمة الزهرا رضی الله عنها له نبوي حرم څخه دباندې په يوه ګوښه کورکې اوسيدل . دحضرت فاطمې رضی

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنهـا پنځـه ماشـومان شـوي : حسـن ,حسـين ,محسـن ,ام کلثـوم او زينـب ,محسـن پـه وړوکتوب کي وفات شو . دجنتي ښځو نومورې سرداره دنهه ويشتو کلونو په عمر دهجرت په يوولسم کال دروژې په مياشـت کـې درسـول الله صـلى الله عليـه وسـلم تـر وفـات شـپږ مياشتي وروسته وفات شوه .دحضرت فاطمې رضى الله عنها دوفات خـبر رسـول الله صـلى الله عليه وسلم دخپل وفات په مهال داسي ورکړی وو ((په ما پسي به تـه ژرراشـې)) . انـالله وانا اليه راجعون .

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزاګاني

1. دبدر وتلې غزا
2. د بني قينُعاع غزا
3. داحد وتلې غزا
4. دبئر معونه پيښه
5. درجيع پيښه
6. دبنو نضيرشړل
7. دخندق غزا
8. دبنو قريظه پای

دا خبره ډيره اختلافي ده چې رسول الله صلى الله عليه وسلم په څو غزاګانو کې ګډون کړی وو څوك 27 څوك 20او څوك يې بيا 18 ښيي چې مونږ له هغوی څخه لاندې يوڅو غزاګاني را اخلو :

دبدر وتلې غزا

د بدر غزا د هجرت په دوهم کال درجب مياشت وه چې مسلمانانو دکفارو په يوه تجارتي قافله باندې چې دابو سفيان په مشرۍ کې له شام نه مکې ته راروانه وه دبريد کولو تابيا ونيوله 313 تنه مجاهدين چې ٧٤ تنه يکې مهاجر او نور يې انصار وو درسول الله صلى الله عليه وسلم په ملتيا دزرو تنوکفري لښکرو چې له هغه مهال سره سم دهرډول جنګي ساز او سامان په درلودلو سره جګړې ته چمتو ووله مدينې څخه د باندې دمقابلې لپاره راووتل . درمضان المبارك په اوولسمه ورځ دواړه لښکرې سره مخامخ شوې ,خو ترجنګ په مخته شپه کې باران وشو ,دمسلمانانو د لورې شګلنه ځمکه کلکه اودمشرکانو د لورې ځمکه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ختمې شوه ,په همدې شپه صحابهٔ کرام بې غمه ویده شول ,خو رسول الله صلی الله علیه وسلم ټوله شپه له الله تعالی سره په راز او نیاز کې رڼه تیره کړه , دقریشو لښکر ته ارام ورپه برخه نه شو ,سهار دومره زړه نازړه وو چې دمسلمانانو لښکر ورته په سترګو ډیر ښکاریده ,جګړه پیل شوه ډیر ژر دقریشو مشران ووژل شول ,او لښکرې یې زړه ماتي او تیښته پرې ګډه شوه , دقریشو له لورې اویا تنه چې ډیری یې مشران وو ووژل شول او همدومره بندیان شول ,له مسلمانانو څخه څوارلس تنه شهیدان شول چې شپږ تنه پکې مهاجر او اته تنه انصار وو,پدې ډول دا خونړی جګړه دمسلمانانو په بري سره پای ته ورسیدله .

د بني قینُعاع غزا

څنګه چې دمدینې منورې ډیری اوسیدونکي یهودان ووپه دوی کې بني قینقاع ,بني نضیر او بني قریضه غتې کورنۍ وې , د بني قینقاع دکورنۍ خلکو زرګري کوله ,او په نورو یهودانو کې دوی زړه ور او جنګیالي وو ,له دې کبله لومړی دوی دجګړې داعلان جرأت وکړ, او دپیغمبر صلی الله علیه وسلم له لورې ورسره شوی تړون یې مات کړ , دبدر دجنګ په شپو کې نوموړې کورنۍ خپله کینه ښکاره کړه ,او ګړبړ یې جوړ کړ ,ورسره داپیښه هم وشوه چې یوه مسلمانه میرمنه دیهودو هټۍ ته ورغله , هغوی د دې میرمنې بې پتي وکړه ,یو مسلمان چې هلته ولاړوو هغه یهودي یې وواژه , او یهودو بیا هغه مسلمان شهید کړ . کله چې رسول الله صلی الله علیه وسلم خبر شو نو ورغی او یهودانو ته یې وفرمایل :

ای له خدایه وویریږئ داسې ونه
شي لکه دبدر په خلکو چې وشول
او په تاسې عذاب راښکته شي

. یهودانو په ځواب کې ورته وویل : مونږ قریش نه یو ,که له مونږ سره مو شخړه پیښه شوه نو مونږ به تاسو ته وښیو چې جنګ څه ته وایي ؟ کله چې دیهودو له لورې تړون مات شو , رسول الله صلی الله علیه وسلم هم دې ته اړشو چې له دوی سره جنګ وکړي . یهودان یې کلابند کړ او دا کلابندي تر پنځلسو ورځو اوږده شوه , وروسته په دې راضي شول چې هره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پريکړه رسول الله صلی الله عليه وسلم وکړي مونږ يې منو ,عبدالله بن ابي چې د دوی سوګندي وو رسول الله صلی الله عليه وسلم ته وويل چې دوی دي جلاوطنه شي ,هماغه وو چې دايهود چې اووه سوه تنه وو او دريو سوو تنو پکې زغرې اغوستې وې دهجرت په دوهم کال د(وړوکي اختر) په مياشت کې دشام اړونډې سيمې (اذرعات) ته وشړل شول

د احد وتلې غزا

دا احد غزا د بدر په غزا کې چې کله قريشو ماتې وخوړله او ډيرى مشران يې دجنګ په ډګر کې ووژل شول ,نو دوی هم دکسات اخستلو لپاره هلې ځلې پيل کړې ,هغه تجارتي کاروان چې دابو سفيان په مشرۍ له شام څخه راغلی وو ,ټوله ګټه يې دجنګ په تياري خرڅه کړه . حضرت عباس رضی الله عنه چې مسلمان شوی وو,خولا هم په مکه کې اوسيده ، ديو ليك له لارې رسول الله صلی الله عليه وسلم ددې لښکر له څرنګوالي نه خبر کړ ,رسول الله صلی اله عليه وسلم هم دحال احوال معلومولو لپاره څوك واستول ,هغوی خبر راوړچې قريش احد ته نژدې رارسيدلي دي . احد دمدينې شمال لورې ته يو نيم ميل لرې پروت د يو غره نوم دی . له ډيرى صحابهٔ کرامو سره تر مشورې کولو وروسته رسول ا لله صلی الله عليه وسلم دهجرت په دريم کال دشوال په مياشت کې دجمعې په مبارکه ورځ له يوزر تنه نبوي لښکرسره له مدينې نه دباندې ووت ,خو دمنافقينو مشر عبدالله بن ابی ابن سلول له خپلو دريو سوو ملګرو سره بيرته راستون شو ,نو له دې امله رسول الله صلی الله عليه وسلم سره اووه سوه تنه پاتې شول ,چې په هغوی يواځې سلو تنو زغرې درلودې . رسول الله صلی الله عليه وسلم داحد غره تر څنګ لښکر دا شان برابر کړ چې شايې غره ته شوه ,اودلښکر صفونه (مقدمه , ميمنه ,ميسره ,اوخلفيه) يې تيار کړل او قومندانان يې معلوم کړل . رسول الله صلی الله عليه وسلم پنځوس تنه دحضرت عبدا لله بن جبير رضی الله عنه په مشرۍ دغره دهغه کنډَو دساتلو لپاره وګمارل چيرې چې دشا له لورې دقريشو دبريد ويره وه ,او ورته ويې فرمايل : که په مونږ هرڅه کيدل خو چې تاسې هغه ځای پرې نږدئ, جنګ په پيل کې ځان ته ځانته وو ,خو وروسته صفونه سره ګډشول ,دقريشو بيرغ وړونکي په يو بل پسې ووژل شول , حضرت علي او حضرت ابو دجانه رضی الله عنهما هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ددښمن په لښکر کې لاري جوړې کړې , څو د دښمن پښې سستې او تيښتې ته اړشول ,خو مسلمانانو په غنيمت ټولولو لاس پورې کړ واو دغره دکنډو ساتونکو چې همدا حال وليد ,نو پوه شول چې مسلمانان بريالي شوي او دغنيمت غونډولو مهال دی ,که څه هم حضرت عبدالله بن جبير رضی الله عنه ورته دنه تللو ډير وويل ,خوهغوی لاړل يواځې حضرت عبدالله بن زبيررضی الله عنه له لسو تنو سره پاتې شو ,کله چې خالد بن وليد (چې هغه مهال لا نه وو مسلمان شوی اودکفارو له لورې راجنګيده) هغه کنډو خالي وليد نو له نورو سپرو سره په هماغه کنډو راواوښت , کوم کسان چې هلته پاتې وو هغوی شهيدان کړل ,او دجنګ ډګرته يې ځان راورساوه ,قريش يې بيرته سره راټول او نوی جنګ پيل شو , مسلمانانو چې دغنيمت غونډولو له امله وسلې له ځانه لرې کړې وې , دومره وارخطا شو چې خپل او پردي يې نه پيژندل ,په همدې وارخطايۍ کې څو تنه مسلمانان پخپل منځ کې شهيدان شول . جنګ دومره تيز شو چې آن درسول الله صلی الله عليه وسلم په ښکلي رخسار هم دوينو لاري جوړې شوې ,او داغبږ پورته شو چې محمد صلی الله عليه وسلم شهيد شو ,خو څو تنه وو چې له خپل ځانونو يې درسول الله صلی الله عليه وسلم دساتلو ډال جوړکړی وو . په نوموړي جنګ کې اويا تنه مسلمانان شهيدان شول ,چې ډير يې انصار وو ,درسول الله صلی الله عليه وسلم تره حضرت حمزه رضی لله عنه هم دشهيدانو دکاروان ملګری وو , چې هندې (دابو سفيان ميرمنې)دحضرت حمزه رضی الله عنه نس څيرې او ځيګر يې را وايست او خوله يې پرې ولګوله . (علماوو ليکلي چې کله هندې ايمان راوړ نو رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې ماته مه رامخامخ کيږه ,هغه ووچې هندې به چيري رسول الله صلی الله عليه وسلم وليدنو لاره به يې ورڅخه چپوله) دجنګ په پای کې رسول الله صلی الله عليه وسلم څو تنه وټاکل ترڅو ددښمن څارنه وکړي , پخپله رسول الله صلی الله عليه وسلم هم دوهمه ورځ آن تر اتو ميلو پورې ددښمن څارنه وکړه . همدا جنګ وو چې دمسلمانانو دبې وزلي توب او تش لاسي له امله ,دحضرت مصعب بن عمير رضی الله عنه شهيد وجود نيم په کفن او نيم په وښو پټ کړای شو . که څه هم داحد په غزاکې مسلمانانو ته دسر ډير تاوان ورسيده ,خو ماتې يې خوړلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه ده ,ځکه له جنګ پلوه دماتي دوه شرطونه دي : ۱) داچې دهغه هیواد خاوره ونیسي ـ ۲) دا چې دهغه هیواد پوځ ورك كړي . خو مشركانو نه مدينه ونيوله او نه يې دمسلمانانو پوځ ورك كړ ,ځكه په هماغې ورځ داسلامي لښكر اوياتنه صحابهٔ كرام رضی الله عنهم ددښمن دخارني لپاره روان شول .

دبئر معونه پیښه :

دهجرت په څلورم كال دصفر په مياشت كې ,دكلاب دكورنۍ مشر ابو براء رسول الله صلی الله عليه وسلم ته راغی او عرض يې وكړچې : له ما سره يوڅو تنه وليږه ترڅو زما قبيلې ته داسلام بلنه وركړي . رسول الله صلى الله عليه وسلم ورته وفرمايل : زه دنجد له لورې په ويره كې يم ,ابو براء وويل :دهغه ځای دخلكو ضامن زه يم . درسول الله صلى الله عليه وسلم ويره ځكه وه چې عامر بن طفيل دنجد دسيمي مشر رسول الله صلى الله عليه وسلم ته ويلي ووچې : زما او ستا تر منځ دري خبري دي ,لومړۍ داچې : دكليو او بانډو مشري به ستا وي ,او دښارونو مشربه زه يم ,دوهم داچې ترخپل ځان وروسته ما خليفه كړه ,كه دانه منل كيږي نودريمه خبره داچې ټول غطفان به راټول او سخت بريد به دربانـدې وكـړي . كله چې رسول الله صلى الله عليه وسلم له ابو براء سره اويا تنه صحابهٔ كرام واستول ,او هغوی بئر معونه نومي ځای ته ورسيدل , نو دحضرت حرام بن ملحان رضی الله عنه په لاس يې درسول الله صلى الله عليه وسلم ليك همدې عامر ته واستاوه عامر حرام رضی الله عنه شهيد كړاو له شاو خوا كورنيو نه يې يولښكر تيار كړ ,عامر له همدې لښكر سره دبئر معونه په لورې راروان شو ,صحابهٔ كرام رضی الله عنهم دحضرت حرام رضی الله عنه دراتلو په هيله وو خو داچې ځنډ يې وكړ نو وريسې روان شول ,په لاره دعامر له لښكر سره مخامخ شول ,دعامر لښكر دوی ټول ونيول او هلته يې شهيدان كړل ,خو يو تن عمرو اميه تري ژوندی پاتي شو ,او هغه هم داسې چې عامرورته وويل چې زما مور ديوه مريي دازادولو نذر منلی وو نو زه تا ازادوم . رسول الله صلى الله عليه وسلم چې له نومـوړې پيښې خبرشـو نـو ډير وغميده ,او يوه مياشت يې دسهار په لمانځه كې دي تيری كوونكو ته ښيراوي كولې .

(c) ketabton.com: The Digital Library

درجيع پيښه :

د بير معونه له پيښې سره نژدې درجيع پيښه هم يوه زړه دردوونکې پيښه ده . دعضل او قاره دکورنيو څو تنه راغلل او رسول الله صلى الله عليه وسلم ته يې عرض وکړ چې لـه مـونږ سره يوڅو تنه دتبليغ لپاره وليږه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم ورسره دحضرت عاصم بن ثابت په مشرۍ لس تنه صحابۀ کرام واستول ,کله چې دا مبلغين رجيع نومې ځاى ته ورسـيدل نـو دې کسانو ورسره ټګي وکړه ,اودبنو لحيان کورنۍ يـې ولمسـوله ترڅـو دا مبلغـين شـهيدان کړي ,هغه وو چې دبنو لحيانو دوه سوه کسان ورپسې راووتل خو دا مبلغـين ورڅخـه يـوې غونډۍ ته وختل ,کفارو ورته وويل راښکته شئ مونږ تاسې ته پناه درکوو ,حضرت عاصـم رضى الله عنه ورته وفرمايل :مونږ له کفـارو څخـه پنـاه نـه غـواړو جګـړه ونښـته او دامبـارک مبلغين شهيدان شـول ,يـواځې دوه تنـه حضرـت خُبيـب او حضرـت زيـد رضى الله عـنهما دکفارو په خبره تيروتل ,او له غونډۍ څخه راښکته شول ,دښمنانو دهغوى متې وروتړلې او مکې ته يې بوتلل . څنګه چې حضرت خُبيب رضى الله عنه داحد پـه جنـګ کـې حـارث نومې کافر وژلی وو ، نو نومړی هم دحارث زامنو واخيست ,څو يې دخپل پلار په کسات کې ووژني ,کله چې دې کسانو حضرت خُبيب رضى الله عنه دوژلو په موخه دحرم له پولو څخه دباندې بوتلو ,نو حضرت خُبيب رضى الله عنه ورته وفرمايل : اجازه راکړئ چـې دوه رکعته لمونځ وکړم , وژونکو ورته اجازه ورکـړه ,حضرـت خُبيـب رضى الله عنـه دوه رکعتـه لمونځ اداکړ اوورته وويل : زما زړه غوښتل چې ډير لمونځ وکړم خو ستاسې به داخيال شي چې له مرګه ويريـږي (ځکـه نـو پـه همـدې دوو رکعتونـو بسـنه کـوم) . لـه همـدې مهـال راپديخوا چې څوك وژل کيږي نو تر وژل کيدو مخه دوه رکعتـه لمـونځ اداکـول وربانـدې سنت بلل شوي ترڅو دحضرت خبيـب رضى الله عنـه دايـاد پـه امـت محمـدي کـې ديـوه ښندونکي دښندويني د علامې په توګه تر قيامته پورې جاري پـاتې شي . دشـهادت نـه لـږ وړاندې حضرت خُبيب رضى الله عنه داشعر ووايه :

(c) ketabton.com: The Digital Library

لستُ اُبالي حِينَ اُقتَـلُ مُسلِمًا .... عـلى اَيِ شِـقٍ كـانَ لِلهِ مَصرَـعِ . وذالـك في ذاتِ الاِلَه وَاِن يَشَأ .... يُبارِك على اوصالِ شِلوٍ مُمَزَعِ

ژباړه :کله چې زه دپالونکي څښتن په لاره کې وژل کيږم نو بيا هيڅ پروا نلرم چې پـه کـوم اړخ به ووژلی شم .او که خدای وغواړي نوزما په غوڅو اندامونواو بندونو به برکت وکړي . حضرت زيد رضی الله عنه بيا صفوان بن اميه دوژلو لپاره واخيست ,دهغه دوژلـو پـر مهـال دقريشو ډيرو مشرانو دهغه ننداره کوله . کله چې وژونکي توره راواخيسته ,,ابو سفيان وويل :ريښتيا ووايه ! که پدې مهال کې ستا په ځای محمد (صلی الله عليه وسلم) وژل کړل شوی وای نو داکاربه تا خپله نيکمرغي نه وه ګڼلې ؟ حضرت زيد رضی الله عنه ورته وويل : زمـا دې په خدای جل جلاله لوړه وي ,چې زه پـدې خبـره هـم سر ورکولـو تـه تيـار يـم چـې دمحمد صلی الله عليه وسلم په پښه کې اغـزی ولاړ شي , پـه همـدې مهـال کـې دصـفوان مريي (نسطاس) دهغه سر ووهه . انا لله وانا اليه راجعون .

دبنو نضيرشړل :

له يهودانو سره داتړون هم شوی وو چې که دکومې وينې بيه دمدينې په هستوګنو راتلـه نـو هره کورنۍ به خپله ونډه ورکوي ,کله چې رسول الله صلی الله عليه وسلم د دوو تنو دوينـې دبيې دورکولو لپاره بنو نضير ته ورغی , نو که څه هم په ښکاره ډول خو يهودانو دا غوښتنه ومنله ,خو په پټه يې يو سړی چې عمرو بن حجاش نوميده ,دخونې دوهـم پوړتـه خيـژولی وو ,او ورته ويلي وو چې محمد (صلی الله عليه وسلم)دهمدې خونې سيوري تـه ولاړدی ,له هغه بامه ډبره ورباندې راواچوه ترڅو ووژل شي ,خو رسو ل الله صلی الله عليه وسلم تـه دا دسيسه کشف شوه اوپه سملاسي ډول مدينې ته ولاړ . همداراز بنو نضير لـه قريشـو سره دمسلمانانو په خلاف په يوه بله دسيسه کې هم ګډون درلود چې دمسلمانانو پټ ځايونه يې ورته ښودلي وو ,سربيره پر دې ديهودو همدې قبيلې رسول الله صلی الله عليه وسلم تـه يـو پيغام هم رااستولی وو چې له ديرشو کسانو سره راشه او مونږ به هم ديرش تنه پوهان درولو ,که هغوی ستا خبرې ومنلې نو مونږبه هم اسلام راوړو .رسول الله صلی الله عليه وسلم تـه دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځرګنده وه چې دوی دبغاوت هوډ کړی ,نو په ځواب کې يې ورته وويل : تر څو تاسې لـه ما سره يو بيل تړون نه وي کړی زه په تاسې باور نلرم .بنو نضير دتړون له کولو پـه شا شـول ,سره له دې چې د دوی ديني ورونو (بني قريظه)همداسې تړون کړی وو . بل ځل يـې بيا رسول الله صلی الله عليه وسلم ته پيغام راوليږه چې ته هم درې کسان راوله مونږ به هم درې کسان پوهان درولو نو که هغوی ستا خبر ومنله نو مونږ به هم اسلام راوړو ,رسول الله صـلی الله عليه وسلم دهغوی دا خبره ومنله ,خو په لاره چا خبر ورکـړ چـې يهـود تـوري پـه لاس درته ولاړاوستا دوژلو اراده لري . دبنو نضيروددې شرارتونو لامل داوو چـې يـو خـو ددوي کلاوي ډيري کلکې وې او له جنګ څخه نه ويريدل , اوبل دوي ته دمنافقينو مشر عبدالله بن ابی تېتر وهلی وو چې دچا خبره مه منئ که جګړه ونښته نو بني قريضـه بـه هـم سـتاسي ملاتړ وکړي او زه به هم له دوو زرو کسانو سره ستاسې ملاتړ ته درودانګـم .خـو کلـه چـې اسلامي لښکر درسول الله صلی الله عليه وسلم په امر د دوی کلاګانې محاصره کـړې نـو نـه يواځې داچې بنو قريضه يې ملاتړ ونه کړ بلکه دمنافقينو رئيس عبدالله هم په ښکاره ډول له مسلمانانو سره دجګړې کولو ځواك نه درلود . محاصره پنځلس ورځې اوږده شوه ,پـه پـای کې بنو نضير پدې راضي شول چې هرڅومره سامان په اوښانو وړای شي هغه دې يوسي او له مديني څخه دې جلا وطن شي . ديهودو دنوموړې کورنی ډير کسان خيبر تـه ولاړل ,او په هغوی کې سلام بن ابي الحقيق ,کنانه بـن الربيع ,او حيـي بـن اخطـب غونـدي يهـودي سرداران هم وو ,چې په خيبر کې يـې دومـره درنـاوی وشـو ,چـې دخيبريهودانـو هـم دوی دخپلو مشرانو په توګه ومنل . دهجرت په څلورم کال دربيع الاول په مياشت کې بنـو نضـير وشړل شول ,او مسلمانانو ته له دوی څخه پنځوس زغرې ,پنځـوس خولـونـه ,او درې سـوه څلويښت توري په غنيمت پاتې شوې . والحمد لله علی ذلك .

د خندق غزا :

د خندق غزا کله چې بني نضير له مديني نه ووتل ,نـو داسـلام پـر خـلاف يـې پـه يـو لـوی سازش لاس پورې کړ , لومړی د دې يهودو مشران مکې ته ولاړل او قريشو ته يـې وويـل : که تاسو راسره مرسته وکړئ نو مونږ به دمسلمانانو جرړې وباسو ,قريشو همدا ورځ غوښـتله

(c) ketabton.com: The Digital Library

. دهمدې ليدنو كتنو پايله دا شوه چې قريشو خپل او يهودو خپل سوگندي سره راټول كړل ,څو تر 24000 ډير پوځ په مدينه باندې دبريد كولو لپاره چمتو شو . رسول الله صلى الله عليه وسلم چې خبر شو نو له صحابۀ كرامو سره يې مشوره وكړه ,دحضرت سلمان فارسي رضى الله عنه په رايه دخندق په كندلو پريكړه وشوه ,دمديني ښار دريو لورو ته كلاگاني او ونې درلودې خو شمال لورې خلاص وو,همدې لورې ته دخندق په كندلو پيل وشو .رسول الله صلى الله عليه وسلم دخندق نقشه پخپله وښودله ,په اوسني حساب دا خندق شپږ كلو متره اوږد او پنځه شرعي گزونه كډى وو. دهجرت په پنځم كال د ذي قعدې د مياشتې په اتمه نيټه دخندق كار پيل شو ,رسول الله صلى الله عليه وسلم هرو لسو تنو ته لس گزه ځمكه دكندلو لپاره معلومه كړه ,او پخپله هم په كار لگيا وو ,صحابه و به دكار په ترڅ كې دا ترانه ويله : نحن الذين بايعوا محمدا ....على الجهاد ما بقينا ابدا . مونږهغه كسان يوچې له محمد صلى الله عليه وسلم سره مو تر خپله ژوندده پورې دجهاد كولو بيعت كړى . رسول الله صلى الله عليه وسلم به ورته په ځواب كې دادعابدرگه كوله : اللهم لا اجر الا اجر الآخرة ....فاغفر الانصار والمهاجرة . اجرخو دآخيرت غوره دى نو اى خدايه ته ببنه وكړه انصارو اومهاجرو ته . كه څه هم دوې به دلوږې له كبله په نسونو پورې كاڼي تړلي وو , خو بياهم دخندق كار په شلو ورځو كې د دريو زرو تنو په مباركو لاسونو پاي ته ورسيده . مسلماني ميرمنې او ماشومان دښار خوندي كلاگانو ته بوتلل شول ,او هلته دبنو قريظه ديهودو دبريد له ويرې دوه سوه تنه دحضرت سلمه بن الاكوع رضى الله عنه تر مشرى لاندې سنگري شول ,نور لښكر د(سلع) نومې غونډۍ په لمن كې مورچې ووهلې . دمسلمانانو په لښكر كې ځينې منافقين هم وو ,چې په يوه او بله بهانه به يې اجازه غوښتله ,او دلښكر له صفونو څخه به وتل ,اودنورو يهودو په لمسون بنو قريظه هم دمسلمانانو په مقابل كې ودريدل . كله چې دابو سفيان په مشرى دكفاروو سله وال لښكر په خورا جوش او جذبه مدينې ته راورسيدل نو له خندق سره مخامخ هك پك پاتې شول . دخندق خوا ته يې خيمې ووهلې ,او له هغه ځايه به يې غشي ويشتل ,خو دوه ځلي سخته نښته هم وشوه ,يو ورځ داسې چې دكفارو مشرانو ديوې يوې ورځې دجگړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره تېرونه ووهل ,او هره ورځ به يې بې شميره غشي دمسلمانانو په لورې ويشتل . دوهم ځل دتيري کوونکي لښکر وتلي اتلان له خندق څخه راپورې وتل ,او دننه لورته په جګړه لګيا شول ,په دوی کې عمرو بن عبدود ,نوفل او ضرار هم وو ,خو د دوی په مقابل کې حضرت علي او حضرت عمر رضی الله عنهما په خورا مېړانه وجنګيدل ,عبدود او نوفل ووژل شول او ضرار په تيښته بريالی شو . دا ورځ خورا سخته ورځ وه ,مشرکينو له هر لورې غشي ويشتل ,په همدې ورځ له رسول الله صلی الله عليه وسلم څخه پرله پسې څلور لمونځونه قضا شول ,ځکه دغشو دباران له کبله هيڅا هم له ځيل سنګر څخه سر نه شوای راپورته کولای , څومره چې جګړه اوږديدله هغومره کفار وارخطا کيدل ,ځکه د ځلرويشت زره پوځ توښه اوخرڅ مخ په تماميدو وو . دپالونکي څښتن په قدرت يوه شپه داسې باران او ږلۍ ووريده چې دمشرکينو دخيمو مراندې يې غوڅ ,او دخوراك څښاك لوښي يې په بل لورې ورته واړول ,په همدې حال کې مشرکين په دې ويره کې وو چې مسلمانان بريد ونه کړي ,نو په سبا يې دماتي او بيرته تلو نغاره وغږوله ,پدې توګه له يوې مياشتي محاصرې څخه وروسته مدينه له کلابندۍ څخه خلاصه شوه ,د دې تيري کوونکي لښکر په وارخطايۍ کې دنعيم ابن مسعود اشجعي کردار هم دستايني وړدی . ابن مسعود يو غطفاني رئيس وو ,نوموړی مسلمان شوی وو خو يهود او قريش وربانـدې خبر نه وو,او ده ورسره اړيکي درلودې , ابن مسعود بنو قريظه يهودوته چې لا په مدينه کې وو وويل : تاسې او مسلمانان ديوه ښار اوسيدونکي ياست ,که قريش او نور يهود ماتې وخوري نو ستاسې ژوند سختيږي ,ددې لپاره چې قريش تل در سره مرسته ولري له هغوی څخه څو تنه يرغمل کينوئ ,بيا قريشو ته ورغی او ورته ويې ويل : بنو قريظه په تاسو باور نلري هغوی وايي که تاسو له مونږ سره په ژمنه ولاړياست نو څو تنه راسره ګرَو (يرغمل) واوسئ . قريشو چې داخبره واوريدله په بنو قريظه پې باوره شول ,او دازموينې لپاره يې ترې وغوښتل څو د شنبې په ورځ په مسلمانانو بريد وکړي ,يهودو مخالفت وکړ چې پدې څه سره د دوې تر منځ بې باوري لاهم ډيره او دقريشو ملا سسته شوه . دخندق دجنګ دوهم نوم احزاب هم دی ,ځکه پدې جنګ کې دعربو او يهودو ډيرو کورنيواو ډلو ټپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګډون کړی وو,پدې جنګ کې شپږ تنه مسلمانان شهیدان او اته تنه مشرکین ووژل شول ,خو د(اَوس)دکورنۍ مشر او دانصارو یو غښتلی مټ حضرت سعد بن معاذرضی الله عنه پدې جنګ کې ټپي اوخوورځې وروسته دهمدې ټپ له امله په شهادت ورسیده . اناالله وانا الیه راجعون .

دبنو قریظه پای

له یهودو سره چې کوم تړون شوی وو نو بنو قینقاع هغه دبدر او بنو نضیر داحدپه ورځ مات کړ, له همدې کبله دادواړه یهودي کورنۍ له مدینې څخه جلا وطنې شوې .بنو قریظه دخندق غزا په پیل کې دمسلمانانو لورې ونیو ,دجنګ په جریان کې یوه یهودي څان هغه کلاوو ته ورساوه چیرې چې مسلماني میرمنې او ماشومان اوسیدل ,هلته حضرت حسان رضی الله عنه پهره کوله ,خو داچې په جنګ کې دیوې پیښې له کبله یې ونه شوای کولای هغه یهودي ووژني ,حضرت صفیې رضی الله عنها دحضرت حمزه رضی الله عنه خور بې بې هغه یهودی وواژه ,توره یې ترې په غنیمت کې واخیستله اوسر یې دکلا شاته وغور ځاوه , یهود پوه شول چې دلته هم وسله وال کسان شته څکه یې نو برید ونکړ . دجنګ په مهال کې رسول الله صلی الله علیه وسلم دبنو قریظه یهودوته حضرت سعدبن معاذ او حضرت سعد بن عباده رضی الله عنهما ورواستول ,څو هغوی ته لیکل شوی تړون وریاد کړي ,خو هغوی وویل محمد څوك دی او تړون یې څه شی دی ؟ څکه نو دې یهودو دخندق په جنګ کې عملا برخه واخیسته ,او دماتې پر مهال یې هم داسلام لوی دښمن ,دبنونضیر دجلاوطن شوو یهودو مشر حُیَي بن اخطب له څانه سره راوست ,حُیَي بن اخطب دجلاوطنۍ په مهال ژمنه کړې وه چې دمسلمانانو په خلاف به دچا مرسته نه کوي ,خو په نومورې جنګ کې یې نه یواځې داچې دقریشو مرسته یې وکړه بلکه دمسلمانانو حلیف (سوګندي) یهود بني قریظه یې هم جنګ ته ولمسولو . دخندق دجګړې په پای کې رسول الله صلی الله علیه وسلم امر وکړ چې وسلې مه ږدئ او په بنو قریظه برید وکړئ ,دلښکر په وړاندې حضرت علي رضی الله عنه دهغوی کلاګانو ته ور سید,که بنو قریظه بیا هم د روغې جوړې لاره نیولې وای شوني وه چې امان یې موندلی وای ,خو دوی دجنګ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تياري نيولې وه ,او دحضرت علي رضی الله له رسيدو سره سم يې د رسول الله صلی الله عليه وسلم په شان کې ستغې سپورې وويلې . درسول الله صلی الله عليه وسلم په امر يې کلاگاني محاصره شوې ,او دا محاصره تر يوې مياشتې اوږده شوه ,په پای کې يهودو وويل هره پريکړه چې سعد بن معاذ رضی الله عنه وکړي مونږ يې منو ,(هغه مهال حضرت سعد بن معاذ رضی الله عنه زخمي وو شهيد شوی لا نه وو ,) يهودو فکر کاوه چې له سعد رضی الله عنه سره د هغوی د نيکيو له امله چې ښايي په يوه مهال به يې ورسره کړې وي لـه کبله ممکن حضرت سعد د دوی په گټه يوه پريکړه وکړي خو داسې ونه شول بلکه : حضرت سعد بن معاذرضی الله عنه پريکړه وکړه چې دبنو قريظه يهودو جگړه مار کسان دې ووژل شي ,ښځې او ماشومان دې بنديان او مال دې غنيمت ونيول شي . داپريکړه حضرت معاذ رضی الله عنه دتورات له حکم سره سمه وکړه ,رسول الله صلی الله عليه وسلم ته به چې په هغه مهال کومه خبره ښکاره نه وه راغلې نو دتورات احکام يې عملي کول ځکه يې نو پدې پريکړې سره حضرت سعدرضی الله عنه ته وويل چې تايوه اسماني پريکړه وکړه . د بنو قريظه يهودو دا پريکړه ومنله او ځانونه يې دوژلو ځای ته حاضر کړل , ددې پريکړې په کولو سره دبنو قريظه مسأله پای ته ورسيده .

(c) ketabton.com: The Digital Library

مړینه

د حضرت محمد صلی الله علیه وسلم آرامځای

ناروغي

دڅار شنبې په ورځ چې دصفر دمیاشتې اتلسمه یا نولسمه نیټه وه, رسول الله صلی الله علیه وسلم جنت البقیع ته چې دعاومسلمانانو هدیره وه ولاړ, کله چې له هغه ځایه راستون شونو ناروغه شو,دحضرت میمونې رضی الله عنها کره یې شپه تیره کړه, د دوشنبې په ورځ درسول الله صلی الله علیه وسلم ناروغي زیاته شوه , او دنورو بیبیانو په خوښه دحضرت عایشې رضی الله عنها کره ولاړ ,ترڅو پورې چې یې دگرځیدو ځواك درلود نو مسجد ته به یې تشریف وړلو ,وروستنی لمونځ دماښام لمونځ وو چې مسلمانانو په رسول الله صلی الله علیه وسلم پسې ادا کړ. دامهال درسول الله صلی الله علیه وسلم سر خوږیده او تړلی یې وو ,همدا شپه ماخوستن وار په وار بې هوښې وړباندې راتله ,او امر یې وکړ چې حضرت ابو بکر صدیق رضی الله عنه دې لمونځ ورکړي . بله ورځ ماسپښین درسول لله صلی الله علیه وسلم ناروغي یوڅه کمه وه ,غسل یې وکړ, د حضرت عباس او حضرت علي رضی الله عنهماپه اوږو باندې یې ځان تکیه کړاوجُومات ته ولاړ, هلته دابو بکر رضی الله عنه په امامت لمونځ ولاړوو ,چې دهغه ترځنگ کیناست او خلکو ته یې لمونځ ورکړ, وروسته یې یوه لنډه خطبه وویله ,دادرسول الله صلی الله علیه وسلم وروستۍ خطبه وه چې پکې یې وفرمایل : (خدای جل جلاله یوه بنده ته واك ورکړی چې ددُنیاوي نعمتونو اویاهم دخدای له لورې دأُخروي نعمتونو له منځ نه یوخوښ کړي. بنده هغه شیان دځان لپاره غوره کړل چې له آخرت سره اړیکې لري. حضرت ابوبکر صدیق رضی الله عنه وژړل ځکه پوه شو چې هغه بنده پخپله رسول الله صلی الله علیه وسلم دی, رسول الله صلی الله علیه وسلم دابوبکر صدیق رضی الله عنه په اړه وفرمایل ترټولو زیات چې زه دچا له شتمني او ملگرتیا څخه خوښ یم هغه ابوبکر دی .) همدارازیې په خطبه کې دانصارو په هکله وفرمایل :

(c) ketabton.com: The Digital Library

(اى خلكو زه دانصارو په هكله تاسې ته وصيت كوم ,عام مسلمانان به ډيريږي خو انصاربه دومره لږ شي لكه په خوړو كې مالگه ,انصارو خپله دنده تر سره كړه ,اوس په تاسو دهغوى ډيور پرې كول فرض دي ,انصار زما په وجود كې دمعدې په څير دي ,هرڅوك چې ستاسو دگټو او تاوان واكدار (خليفه) وي نو دهغه دا دنده ده چې كه هرڅوك په انصارو كې ښه وي ومني ,او كه له چا څخه كومه تيروتنه شوي وي نو هغه دې وبښي .) رسول الله صلى الله عليه وسلم ترناروغتيا يوه ورځ وړاندې حضرت اسامه رضى الله ته امر كړى وو چې دروميانو جگړې ته لاړشي ,خو دهغه له قوماندې څخه دنومړي دځواني له كبله شكايت وكړ ,رسول الله صلى الله عليه وسلم په دې اړه پخپله خطبه كې وويل : (كه داسامه په سردارى تاسې نيوكه لرئ نو دده دپلار په سردارئ هم تاسې نيوكې كولې زما دې په سپيڅلي خداى لوړه وي چې اسامه د دې دندې حقدار او مستحق دى , هغه په ما ډير گران دى ,او تر دې وروسته به هم په ما گران وي .) رسول الله صلى الله عليه وسلم دخطبې په ترڅ كې داهم وفرمايل : (دحلال او حرام نسبت دې ماته نه كيږي ,ما هغه څه حلال كړي چې هغه خداى جل جلاله پخپل كتاب كې حلال كړي ,او ما هغه څه حرام كړي چې خداى جل جلاله حرام كړي دي). رسول الله صلى الله عليه وسلم دا هم وفرمايل چې : (اى دخداى دپيغمبر لورې فاطمې ! او اى دخداى دپيغمبر عمې صفيې! دخداى او آخرت لپاره څه عمل وكړئ زه تاسې له خداى جل جلاله څخه نشم خلاصولاى). د نومړي خطبې له ويلو وروسته رسول الله صلى الله عليه وسلم بيرته دحضرت عايشې رضى الله عنها كورته تشريف يووړ , دناروغتيا په نا كرارى كې نبوي ذات ته ورپه يادشول چې څه اشرفۍ يې له بي بي عايشې سره ايښې وې هغه يې راوبلله اوورته ويې فرمايل : (عايشې ! هغه اشرفۍ چيرې دي ؟ محمد(صلى الله عليه وسلم) به له خدايه جل جلاله سره پداسې حال كې ووينې چې دى په هغه بد گمانه وي , لاړه شه او هغه دخداى جل جلاله په لاره كې خيرات كړه .) ددوشنبې په سهار چې درسول الله صلى اله عليه وسلم دناروغتيا ديارلسمه شپه وه چې رسول لله صلى الله عليه وسلم دخپل كور له وره (دروازې) نه پرده پورته كړه ,ويې ليدل چې خلك په لمانځه ولاړدي ,ډير خوښ اوموسكى شو ,حضرت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوبکر صديق رضی الله عنه فکر وکړ چې رسول الله صلی اله عليه وسلم لمانځه ادا کولو ته راځي ځکه يې نووغوښتل چې شاته شي ,خو رسول الله صلی الله عليه وسلم په اشاره پوه کړ چې لمونځ ورکړي ,رسول الله صلی الله عليه وسلم بيرته حجرې ته ننوت ,دا هغه وروستنی ليدنه وه چې صحابهٔ کرامو له نبوي سپيڅلي څيرې نه وکړه .

د مړيني کال

رسول الله صلی الله عليه وسلم به هر کال دروژې په مياشت کې لس ورځې په اعتکاف کې تيرولې ,خو په ورستنی روژه کې شل ورځې په اعتکاف کې کيناست ,رسول الله صلی الله عليه وسلم به هر کال دروژې په مياشت کې يوځل دحضرت جبرايل عليه السلام له خولې نه قرآنکريم اوريده ,خو د ورستني کال په روژه کې يې دوه ځلې واوريده . دوروستني حج او په څينو نورو خطبو کې رسول الله صلی الله عليه وسلم څيني داسې خبرې کړې وې چې هغه دمړيني يادونه وه ,لکه چې دحج په وروستی خطبه کې يې وفرمايل : (زه ددې خبرې هيله نلرم چې په راتلونکي کال کې له تاسې سره وليدلای شم ,ښايي تر دې وروسته حج ونه کړای شم .) دحج دفريضې داداکولو ترراتګ وروسته رسو ل الله صلی الله عليه وسلم داحد دشهيدانو هديرې ته ورغی ,او هلته يې هم داسې خطبه وويله چې ګواکې ځوك له مړواو ژوندو سره په مخه ښه کوي ,رسول الله صلی الله عليه وسلم دصفر دمياشتې په اولسمه يا اتلسمه نيټه حضرت اسامه بن زيد رضی الله عنه ته وفرمايل : (ته له لښکر سره لاړشه او له هغو شريرو خلکو څخه دې دپلار کسات واخله .) دموته په وتلي جنګ کې حضرت زيد رضی الله عنه شهيد کړای شوی وو ,ځکه نو رسول الله صلی الله عليه وسلم حضرت اسامه بن زيد رضی الله عنه ته هلته دبيا تللو امر وکړ .

تجهيز او تکفين

د سې شنبې ورځ د تجهيز او تکفين ورځ وه حضرت علي رضی الله عنه ,فضل بن عباس رضی الله عنه ,او حضرت اسامه بن زيد رضی الله عنه غسل ورکړ ,په همدې مهال کې حضرت عباس رضی الله عنه هم حاضر وو ,او يو انصاري حضرت اوس بن خولي رضی الله عنه اوبه راوړې ,دکفن لپاره دسپنسيو درې سپينې ټوټې غوره شوې . تر غسل او کفن

(c) ketabton.com: The Digital Library

وروسته دا پوښتنه راپیدا شوه چې رسول الله صلی الله علیه وسلم به په کوم ځای کې خاوروته سپارل کیږي ؟ حضرت ابو بکر صدیق رضی الله عنه وویل :انبیا چې چیرې وفات شي هلته خاورو ته سپارل کیږي ,په همدې خبره اتفاق راغی او په کوم ځای کې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شوی وو په هماغه ځای کې دقبر کنلو کار پیل شو , داځای دحضرت عایشې رضی الله عمها داوسیدلو خونه وه ,دقبر په سرهم خبره راپورته شوه ,ځکه حضرت ابو عبیده بن جراح رضی الله عه به دمکې دخلکو په ثير بغلي قبرونه کیندل ,او حضرت ابو طلحه رضی الله عنه به بیا دمدینې دخلکو په دود لحدي قبرونه ایستل ,نو دا خبره کیدله چې اوس څوك او څه ډول قبر وکندي ؟ حضرت عمر رضی الله وویل : په همدې دواړو اصحابو پسې څوك واستوئ ,هر يو چې لومړی راغی هغه دې دخپلې خوښې قبر وکندي ,په دواړو صحابه و پسې سړي واستول شول ,حضرت ابو عُبیده بن جراح رضی الله عنه په کور کې نه وو ,حضرت ابو طلحه رضی الله راغی او لحدي قبر یې جوړکړ , څنګه چې دقبر څمکه نمجنه وه نو هغه بستر یې پکې وغوړاوه په کوم کې چې رسول الله صلی الله علیه وسلم وفات شوی وو . کله چې جنازه تیاره شوه نو خلك دلمانځه لپاره رامات شول ,خونې ته وار په واروزننوتل او لمونځونه یې کول ,دالمونځونه پرته دچا له امامت نه ترسره شول ,لومړی نارینه و بیا ښځینه و او وروسې کوچنیانو دجنازې لمونځونه ادا کړل .درسول الله صلی الله علیه وسلم مبارك جسد حضرت علي مرتضی رضی الله عنه ,حضرت فضل بن عباس رضی الله عنه ,حضرت اسامه بن زید رضی الله عنه او, حضرت عبدالرحمن بن عوف رضی الله عنه قبر ته ښکته کړ . انا لله وانا الیه راجعون .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور لوستل

ام سلمه هند بنت ابي اميه

ام سلمه هند بنت ابي اميه چې د بي بي سلمه په نامه هم پېژندل کېږي د اسلام د وروستي پيغمبر مېرمن وه. دپلارنوم يې سهيل اودمورنوم يې عاتکه وو. نوموړې په لومړني سرکې دخپل اکا د زوی او درسول الله صلی الله عليه وسلم درضاعي ورور عبدالله بن عبدالاسدپه نکاح کې وه. نوموړې له خپل مېړه سره يوځای حبشې ته هجرت وکړ. هلته يې دسلمه په نوم زوی وزېږيد. وروسته مکې ته راغله اوبياپې دلومړنيومسلمانو مېرمنو په کتارکې مدينې منورې ته هجرت وکړ. مېړه يې عبدالله دخپل وخت له وتليو آس زغلونکو شميرل کېده .دبدر او اُحدپه غزاګانو کې يې برخه اخيستې وه. داُحدپه جګړه کې دخوړلوټپونو له امله يې دهجرت په څلورم کال ستړګې له نړۍ پټې کړې. رسول الله صلی الله عليه وسلم دهغه دجنازې پرمهال نه تکبيرونه وويل. له لمانځه وروسته چا ترې وپوښتل چې يارسول الله تيروتنه خوبه مو نه وي کړې؟ رسول الله صلی الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې ابوسلمه دزرو تکبيرونو حق درلود. رسول الله صلی الله عليه وسلم وروسته اُم سلمه ته دنکاح وړانديز وکړ خو هغې عذر ووايه. رسول الله صلی الله عليه وسلم ته يې وويل چې يو خو زه خوراقهرجنه ميرمن يم، ډيراولادونه لرم او بله داچې عُمر مې ډيرد ی. خورسول الله صلی الله عليه وسلم ددغو عذرونو سربيره له هغې سره نکاح وکړه. نوموړې يوه پوهه اوهوښياره مېرمن وه. دحديثونو له مخې دغه بي بي له عايشې رضي الله عنه نه وروسته دافضليت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه درجه لري. اُم سلمه رضي الله عنها د84 کلونوپـه عُمـر ترټولوبيبيـانو وروسـته وفـات شوه. دجنازې لمونځ يې حضرت ابوهريره رضی الله عنه اداکړ.

زينب بنت جحش

زينب بنت جحش حضرت زينب رضي الله عنها درسول الله صلی الله عليه وسلم دترور لور وه, دا بي بي لومړی حضرت زيد رضي الله عنه ته واده شـوې وه ,خـوداچې حضرت زيـد رضي الله عنه يو آزاد شوی مريی وو نو ځکه ورسره ددې وخت نـه تيريـده ,حضرت زيـد درسول الله صلی الله عليه وسلم په خوښه دې ته طلاق ورکړ,وروسته ورسره رسول الله صلی الله عليه وسلم نکاح وکړه. دنکاح په مهال يې عمر 35 کاله وو, دا دومـره پرهيزګـاره مـيرمن وه چې کله ورته رسول الله صلی الله عليه وسلم دنکاح پيغام ورواستاوه نودې په ځواب کې ورته وويل چې زه به استخاره وکـړم ,همـداراز کلـه چـې پـه ام المـؤمنين حضرت عايشـې صديقې پسې بهتان وويل شو نو حضرت زينب رضی الله عنهـاسره لـه دې چـې دحضرت عايشې رضي الله عنها بَن وه دحضرت عايشې په اړه رسول الله صلی الله عليه وسلم ته وويل چې : زه دعايشې له ښو اخلاقو پرته په بل هيڅ شي نه يم خبره .حضرت عايشـې رضي الله عنها هم دزينب په فيـاضي داسـې اقـرار کـړی چـې : زينـب رضي الله عنهـا ډيـره قانعـه او دفياض طبيعت ميرمن وه. رسول الله صلی الله عليه وسلم پاکو بيبيـانو تـه ويـلي وو چـې لـه تاسي څخه به ډير ژر هغه څوك له ما سره يوځای شي چې دهغې لاسـونه اوږده وي, پـاکو

(c) ketabton.com: The Digital Library

بيبيانو به خپل لاسونه سره کچل ,خو پـدې استعاره کې دحضرت زينـب رضى الله عنهـا فياضي او سخا ته اشاره وه, دې به پخپل لاس پيسې بياموندلې او هغه به يې دخـداي جـل جلاله په لاره کې خرڅ کولې. همدا نبوي وړاندوينه دحضرت زينب رضي الله عنهـا پـه اړه رېښتيا شوه او درسول الله صلى الله عليه وسلم له وفاته وروسته په بيبيانو کې حضرت زينب رضي الله عنها ترټولو لومړۍدهجرت په شلم کال دخپل عمر په 53 کلنۍکې وفات شوه.

جويريه بنت الحارث

حضرت جويريه رضي الله عنها دحارث بن ضرار لور وه ,حارث دبنو مصطلق دکورنۍ مشر وو ,حضرت جويريه لومړی دمسافع په نکاح کې وه ,هغه دبنو مصطلق يـا مريسيع پـه غـزا کې مړشو ,په نوموړې جګړه کـې مسـلمانانو تـه ډيـری مرييـان او مينځـې پـه لاس ورغلـل ,جويريه رضي الله عنها دثابت بن قيس په برخه شوه ,خو جويريي دنهو اوقيـو سرو زرو پـه بدل کې دمکاتبت تړون وکړ ,هغه هم راضي شو ,جويريه رضي الله عنها درسـول الله صـلی الله عليه وسلم حضور ته راغله او دمرستي غوښتنه يـې ورڅخـه وکـړه ,رسـول الله صـلى الله عليه وسلم ورته وفرمايل چې که زه دابيه پرې کړم او تا پـه نکـاح کـړم نـو ښـه بـه نـه وي ؟ جويريي داخبره خوښه کړه ,رسول الله صلى الله عليه وسلم په هغې اندازه سره زر ورکـړل او دايي ازاده بيا يې په نکاح کړه. دهمدې نکاح له برکتـه دجـويريي رضي الله عنهـا دکـورنۍ ټول غړي مرييونه او مينځې ازادې شوې ,ځکه چې صـحابۀ کرامـو وويـل چـې دا کـورنۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

درسول الله صلی الله علیه وسلم خسرګنۍ شوه ځکه یې نو ټول ازاد کړل. حضرت جویریه رضي الله عنها دهجرت په پنځوسم کال د65 کلونو په عمر وفات او په جنة البقیع کي خاورو ته وسپارل شوه. انا لله وانا الیه رجعون.

ترتیب کونکي زاهد الله درویش الحنفي الوزیرستاني

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library